

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ (กรมพล ท่องธรรมชาติ และเชาวนะ ไตรมาส. 2545 : 150)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงเป็นกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ถือกำเนิดขึ้นเพื่อตอบสนองรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สาระสำคัญคือมุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหาร และการจัดการทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีเอกภาพในเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่ทางการศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1)

เนื้อหาสาระของหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยบัญญัติแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณภาพ กระบวนการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างมีสัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝัง

คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและได้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้ทุกวิชา จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และรอบรู้รวมทั้งใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและสถานที่ (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545 : 3)

สืบเนื่องจากบทบัญญัติจากรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาจนถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งว่าด้วยเรื่องของการจัดการศึกษา หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่าการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยได้เริ่มต้นอีกวาระหนึ่งอย่างเป็นทางการ และจากการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการด้วยกัน ดังนี้

1. หลักการจัดการศึกษายึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (มาตรา 8 (1))
2. ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา 10)
3. การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย (มาตรา 15)
4. แนวทางการจัดการศึกษา (หมวด 4)
  - 4.1 ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ควรส่งเสริมให้เขาพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22)
  - 4.2 สิ่งที่ต้องจัดให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งความรู้ คุณธรรม เพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข (มาตรา 23)
  - 4.3 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด (มาตรา 24 (1))
  - 4.4 ส่งเสริมให้มีการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ (มาตรา 24 (6))
  - 4.5 การประเมินผลเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาข้อบกพร่อง (มาตรา 26)
  - 4.6 หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องยืดหยุ่น และเน้นให้สถานศึกษาและครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร (มาตรา 27 (2))
  - 4.7 ผู้สอนควรมีความรู้และทักษะทางการวิจัยสามารถใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผู้เรียน (มาตรา 24 (5))

5. การบริหารและการจัดการศึกษามุ่งเน้นกระจายอำนาจในท้องถิ่นและสถานศึกษา (มาตรา 9 (2))

6. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกระดับให้มีมาตรฐาน (มาตรา 9 (3))

7. พัฒนาและยกระดับมาตรฐานบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะครู ผู้สอนและผู้บริหารเพื่อให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง อันจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมา (มาตรา 9 (4))

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทุนจากทุกส่วนเพื่อสนับสนุนการศึกษา (มาตรา 14)

9. ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีการผลิต และพัฒนาสื่อ ตำรา หนังสือทางวิชาการ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรี (ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช. 2545 : 7)

จากที่กล่าวอ้างมาข้างต้นทั้งหมดล้วนเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับรู้รับทราบ และนำส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตน ไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลต่อการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบเพราะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับนโยบายมาปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลง ทั้งโครงสร้างและระบบการบริหารในครั้งนี้อย่างตรงเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนรับรู้ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนได้ดีที่สุด สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทจึงมีภารกิจหลักที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ตามระดับและประเภทของการศึกษานั้น คุณภาพที่คาดหวัง หมายถึง คุณสมบัติอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ทักษะ ความสามารถ สุขภาพกายและสุขภาพจิต และคุณลักษณะในด้าน บุคลิกภาพ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งคาดหวังโดยการกำหนดในหลักสูตรที่คาดหวัง โดยชุมชนและสังคม คาดหวังโดยสถานศึกษาเองและคาดหวังจากตัวผู้เรียนเองอีกด้วย (กมล ภูประเสริฐ. 2545 : 5)

ตามหลักการบริหารสถานศึกษาถือว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ทุกระดับการที่จะจัดว่าสถานศึกษาใดมีมาตรฐานก็มักจะยกเอาผลงานทางวิชาการมาเป็นเกณฑ์ที่สำคัญ งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารเองว่ามีความเข้มแข็งมากน้อยนั่นเอง (อำภา บุญช่วย. 2537 : 2)

จังหวัดละโว้มีสถานศึกษาในระบบประมาณ 400 แห่ง จัดการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาไปจนถึงอุดมศึกษา และในขณะนี้ได้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาโรงเรียนนานาชาติขึ้นแล้ว ที่น่ายินดีก็คือนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับ

ประถมศึกษามีอัตราเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาว่าร้อยละ 98 ซึ่งนับว่าสูงมากเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน

สิ่งที่น่าภาคภูมิใจอีกประการหนึ่งก็คือ การศึกษาของชาวแปดริ้วได้รับการพัฒนาถึงในระดับสากลในปี พ.ศ. 2491 ฉะเชิงเทราได้รับการคัดเลือกจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานที่ทดลองในการปรับปรุงส่งเสริมการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติโดยได้รับความร่วมมือจากองค์การอาหารและการเกษตร องค์การกรมกรสากล องค์การอนามัยโลก และองค์การบริหารความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา

การจัดการศึกษามีทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา อัตราส่วนนักเรียนที่ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีร้อยละ 74.29 อัตราส่วนนักเรียนที่ได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีร้อยละ 70.92 (สุดใจ ตระกูลศุภชัย. 2544 : 43)

ในปีการศึกษา 2542 จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 1,037 แห่ง มีครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาเป็น 1 : 21 โดยแยกการศึกษาออกเป็น 2 ระบบ คือ

1. การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถานศึกษา 400 แห่ง ครู อาจารย์ 6,815 คน นักเรียน นักศึกษา 139,406 คน คิดเป็นอัตราส่วน ครู อาจารย์ / นักเรียน นักศึกษาเป็น 1 : 20
2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน มีสถานที่จัดการเรียนการสอน 637 แห่ง ครู อาจารย์ 1,971 คน นักเรียน นักศึกษา 49,160 คน คิดเป็นอัตราส่วน ครู อาจารย์ / นักเรียน นักศึกษาเป็น 1 : 25 (รายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค อ้างถึงใน สุดใจ ตระกูลศุภชัย. 2544 : 44)

ปี พ.ศ. 2542 พบว่า จังหวัดฉะเชิงเทรามีเด็กอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับที่สำรวจ 43,533 คน ได้เข้าเรียน 43,487 คน (99.90 %) ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (กำหนด 100 %) และมีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับ 8,557 คน ได้เรียนต่อระดับมัธยมศึกษา 8,263 คน (96.60 %) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (กำหนด 98 %) และจากข้อมูลการสำมะโนประชากร และการเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2513, 2523, 2533 พบว่า ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มอ่านออก เขียนได้มากขึ้น โดยเพิ่มจากร้อยละ 83.76 (204,300 คน) ในปี 2513 และเป็นร้อยละ 96.01 (362,635 คน) ในปี พ.ศ. 2533 ในขณะที่มีผู้อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ร้อยละ 3.99 (15,061 คน)

ส่วนระดับการศึกษาของเด็กอายุ 6 ปีขึ้นไป มีแนวโน้มได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.81 (205,810 คน) ในปี 2513 เป็นร้อยละ 91.91 (347,119 คน) ในปี 2533 โดยประชากรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่มีแนวโน้มว่าประชากรจะมีการศึกษาสูงขึ้น ในปี 2533 ประชากรได้รับการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยร้อยละ 6.66

(23,130 คน) ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 24.22 (84,059 คน) ระดับประถมศึกษาร้อยละ 69.12 (239,930 คน) รวมทั้งไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 6.97 (26,316 คน) (สุคใจ ตระกูลศุภชัย. 2544 : 44)

จากข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาดังกล่าวมีแนวโน้มของการได้รับการศึกษาของเด็กในจังหวัดฉะเชิงเทราสูงขึ้น รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมทันต่อยุคของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการทราบสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทราว่าผู้บริหารจะมีวิธีการอย่างไร ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่จะช่วยให้การศึกษาของนักเรียนในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

การบริหารงานวิชาการถือเป็นการบริหารงานที่สำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษา และจะส่งผลถึงคุณภาพของสถานศึกษาด้วย สภาพการบริหารงานวิชาการ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารนี้ เป็นข้อมูลที่ได้รับที่สำคัญสำหรับที่จะใช้ในการนำเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อเพิ่มคุณภาพของการศึกษาให้สูงขึ้น

เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

1) การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา

2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 335 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 335 คน ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ 335 คน

1.4.2 ขอบเขตเกี่ยวกับตัวแปรสำคัญที่ศึกษา

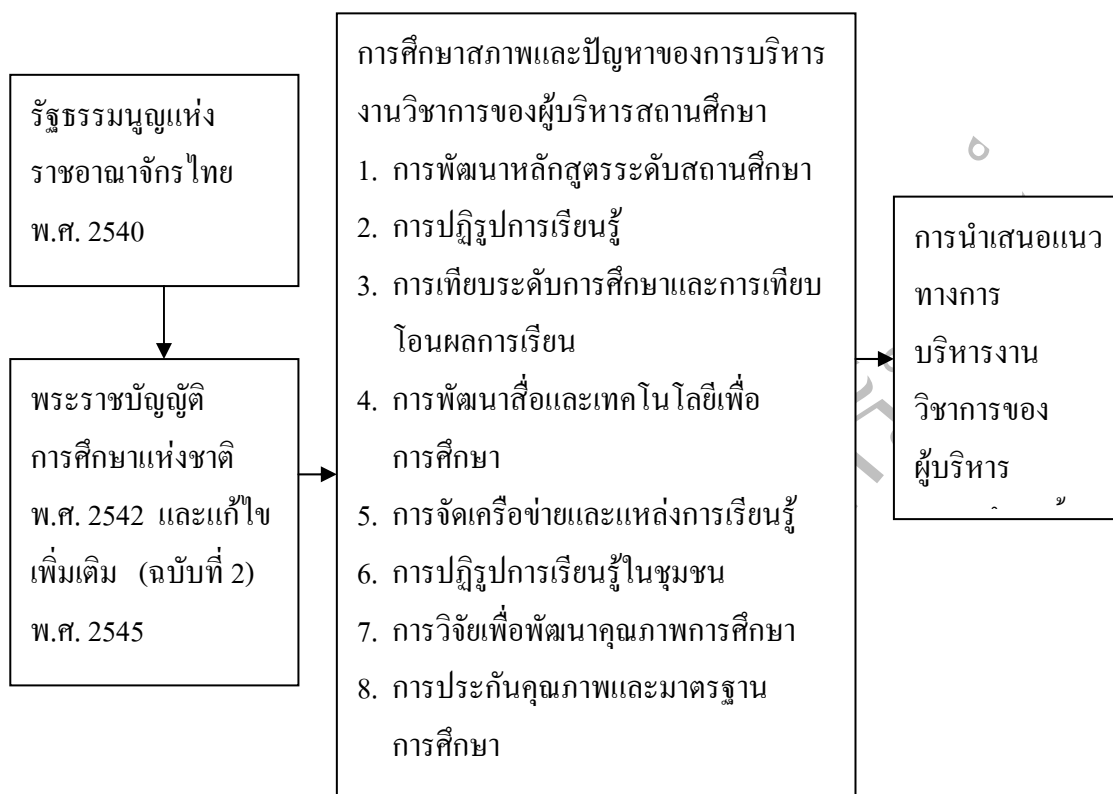
1) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพและปัญหาของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.4.3 ขอบเขตเกี่ยวกับเนื้อหาของการบริหารวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา
- 2) การปฏิรูปการเรียนรู้
- 3) การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 5) การจัดเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้
- 6) การปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน
- 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 8) การประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

1.5 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสรุปหลักการและแนวคิดการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยครอบคลุมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การจัดเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ การปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การพัฒนาเกี่ยวกับมวลประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนตามสภาพและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุด

การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง การมุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการศึกษาของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การนำความรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบต่างๆ หรือจากการประกอบอาชีพมาเทียบโอน เป็นผลการเรียนของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งในระดับที่กำลังศึกษาอยู่

การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา รวมทั้งเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

การจัดเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การจัดเตรียมแหล่งศึกษาค้นคว้า เช่น ห้องสมุด หรือสถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียนเพื่อการศึกษาอย่างเพียงพอเหมาะสม

การปฏิรูปการเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง การสร้างชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษานั้นๆ

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา การเรียนรู้โดยครูประจำวิชาจัดทำขึ้น แล้วนำผลการวิจัยไปปฏิบัติกับเด็กเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ของผู้เรียน

การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยประกันคุณภาพภายในและ การประกันคุณภาพภายนอก

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาภายในจังหวัด ฉะเชิงเทรา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานของจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ ของสถานศึกษานั้นๆ

ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับงานวิชาการภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัญหาของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง สิ่งที่ขัดขวาง หรืออุปสรรคต่างๆ ของ การดำเนินงานทางวิชาการที่ทำให้ไม่เกิดการพัฒนา หรือเกิดประสิทธิภพน้อย

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีจำนวน นักเรียนมากกว่าสามร้อยคนขึ้นไป

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีจำนวน นักเรียนน้อยกว่าสามร้อยคน